

ПРОФІЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ СТАРШОКЛАСНИКАМИ ТЕМИ «ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ, ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРАВА УЧАСНИКІВ ДОРОЖНЬОГО РУХУ» ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «АГРОВИРОБНИЦТВО»

Панасенко Оксана

Науковий керівник: канд. тех. наук, доцент Ткачук А.І.

Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький, Україна

В статті розглянуто нові підходи до профільного вивчення старшокласниками теми «Загальні положення, терміни та визначення, обов'язки та права учасників дорожнього руху» на уроках «Технологій» за спеціалізацією «Агровиробництво». Розглянуто значення Правил дорожнього руху відповідно до Закону України «Про дорожній рух». Наведено значення основних термінів та визначень в контексті їх опрацювання учнями 11 класу. Показано необхідність більш детального вивчення обов'язків та прав учасників дорожнього руху: водіїв транспортних засобів, пішоходів, пасажирів, погоничів тварин.

Ключові слова: технологічна освіта, профільне навчання, агровиробництво, правила дорожнього руху.

Professional study by high school students of the topic «general provisions, terms and definitions, responsibilities and rights of road users» by specialization «agricultural production»

O. Panasenko

Scientific supervisor: Candidate of Technical Sciences, Associate Professor Tkachuk A.I.

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Kropyvnytsky, Ukraine

The article considers new approaches to the profile study by high school students of the topic «General provisions, terms and definitions, responsibilities and rights of road users» in the lessons of «Technology» in the specialization «Agricultural Production». The significance of the Rules of the Road in accordance with the Law of Ukraine «On Road Traffic» is considered. The meanings of the main terms and definitions in the context of their elaboration by 11th grade students are given. The need for a more detailed study of the responsibilities and rights of road users: drivers of vehicles, pedestrians, passengers, animal drivers is shown.

Key words: technological education, profile training, agricultural production, traffic rules.

Постановка проблеми. Згідно міністерської навчальної програми закладів загальної середньої освіти «Технології 10-11 класи. Профільний рівень. Спеціалізація «Агровиробництво», профільне навчання учнів 11 класу за даною спеціалізацією включає в себе вивчення другого розділу *«Правила дорожнього руху»*, самою першою темою в якому є тема 2.1 *«Загальні положення, терміни та визначення, обов'язки та права учасників дорожнього руху»*, основними питаннями якої є: «Загальні положення, терміни та визначення (значення Правил дорожнього руху (ПДР) відповідно до Закону України «Про дорожній рух» щодо забезпечення порядку та безпеки руху, загальна структура ПДР, значення основних термінів та визначень). Обов'язки та права водіїв транспортних засобів, пішоходів і пасажирів (загальні обов'язки учасників руху: водіїв транспортних засобів, пішоходів, пасажирів, погоничів тварин. Обов'язки водія для забезпечення безпеки дорожнього руху)». При цьому, очікувані результати (компетенції) повинні містити наступні компоненти: 1) *діяльнісний* – визначає вимоги професії до особистості й фізичного здоров'я працівника та несприятливі виробничі фактори, діагностує особисті інтереси, потреби й можливості в професійній сфері; 2) *знаннявий* – характеризує основні положення терміни та визначення ПДР, називає обов'язки та права водіїв транспортних засобів, пішоходів і пасажирів, уміє застосовувати вимоги ПДР при експлуатації техніки; 3) *ціннісний* – визначає професійно важливі якості особистості для водія, аналізує можливості використання набутої компетентності в ін. сферах діяльності [9]. Проте, вивченню останніх приділено не достатньо уваги.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що питаннями вивчення безпеки та правил дорожнього руху займалися багато науковців: Бабій М.В., Кучвара І.М. [1]; В.Б. Сопіга [12]; О.В. Давидов А.П. [2]; Р.М. Марчук [5]; Лях М.А., Дем'янчук О.С., Бешун О.А. [6]; Мандрик Є.В. [7]; Сидоренко Р.І. [8]; Мороши Д.Н., Андреев С.М. [9]; Панченко А.І., Волошина А.А. [10]; Степанов О.В. [15]; О.А. Тимовський, Н.О. Тимовська, Ю.О. Тимовська [16; 17]. Проте, проблема удосконалення методичного

забезпечення засвоєння матеріалу по значенню ПДР щодо забезпечення порядку та безпеки руху, їх загальну структуру та значення основних термінів і визначень в сучасному агровиробництві учнями 11 класу при профільному вивченні «Технологій» розроблена не достатньо.

Метою статті є визначення та розкриття особливостей вивчення учнями 11 класу уявлень про основні положення, терміни та визначення ПДР на уроці «Технологій» за спеціалізацією «Агровиробництво».

Методи дослідження: вивчення, порівняльний аналіз, узагальнення, систематизація науково-методичної та науково-практичної літератури з теми дослідження; системний і проблемно-пошуковий методи для обґрунтування шляхів удосконалення процесу вивчення ПДР.

Виклад основного матеріалу дослідження. Опрацювання учнями 11 класу питань про основні положення, терміни та визначення ПДР, обов'язки та права водіїв транспортних засобів, пішоходів і пасажирів при профільному вивченні «Технологій» за спеціалізацією «Агровиробництво» реалізується під час комбінованих уроків на тему «Загальні положення, терміни та визначення Правил дорожнього руху» та «Обов'язки та права водіїв транспортних засобів, пішоходів і пасажирів», метою яких є формування знань та умінь учнів застосовувати вимоги ПДР при експлуатації сільськогосподарської техніки.

При вивченні даного матеріалу старшокласникам слід наголосити, що **Закон України «Про дорожній рух»** від 28.01.1993 р. № 3353-ХІІ (в редакції від 16.05.2020 р.) визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян, створення безпечних і комфортних умов для учасників руху та охорони навколишнього природного середовища [3]. Закон регулює суспільні відносини у сфері дорожнього руху та його безпеки, визначає права, обов'язки і відповідальність суб'єктів – учасників дорожнього руху, міністерств, ін. центральних органів виконавчої влади, об'єднань, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності та господарювання. **Учасниками дорожнього руху** є особи, які використовують автомобільні дороги, вулиці, залізничні переїзди або ін. місця, призначені для

пересування людей та перевезення вантажів за допомогою транспортних засобів. *До учасників дорожнього руху належать водії та пасажирів транспортних засобів, пішоходи, велосипедисти, погоничі тварин.* Учасники дорожнього руху *мають право на:* безпечні умови дорожнього руху, на відшкодування збитків, завданих внаслідок невідповідності стану автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів вимогам безпеки руху; вивчення норм і правил дорожнього руху; своєчасне забезпечення екстреною медичною допомогою; отримання від гідрометеорологічних, дорожніх, комунальних та ін. організацій, а також відповідних підрозділів Національної поліції, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України інформації про умови дорожнього руху. Учасник дорожнього руху може оскаржити дію працівника відповідних підрозділів Національної поліції, військової інспекції безпеки дорожнього руху Військової служби правопорядку у Збройних Силах України у разі порушення з його боку чинного законодавства. *Учасники дорожнього руху зобов'язані:* знати і неухильно дотримувати вимог Закону, ПДР та ін. нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху; створювати безпечні умови для дорожнього руху, не завдавати своїми діями або бездіяльністю шкоди підприємствам, установам, організаціям і громадянам; виконувати розпорядження органів державного нагляду та контролю щодо дотримання законодавства про дорожній рух; не створювати перешкод для проїзду спеціалізованого санітарного транспорту бригад екстреної (швидкої) медичної допомоги, який рухається з включеними проблісковим маячком та спеціальним звуковим сигналом; у випадках, визначених Законом України «Про екстрену медичну допомогу» [4], надавати необхідну домедичну допомогу та вживати всіх можливих заходів для забезпечення надання екстреної медичної допомоги, у тому числі потерпілим внаслідок дорожньо-транспортних пригод (*ст. 14*) [3].

При цьому, згідно *Постанови Кабінету Міністрів України «Про Правила дорожнього руху»* № 1306 від 10.10.2001 (в редакції від 20.05.2020 р.) [11], *Правила дорожнього руху* встановлюють єдиний порядок дорожнього

руху на всій території України, й кожний учасник дорожнього руху має право розраховувати на те, що й інші учасники виконують ці ПДР. Дії або бездіяльність учасників дорожнього руху та ін. осіб не повинні створювати небезпеку чи перешкоду для руху, загрожувати життю або здоров'ю громадян, завдавати матеріальних збитків. Особа, яка створила такі умови, зобов'язана негайно вжити заходів до забезпечення безпеки дорожнього руху на цій ділянці дороги та вжити всіх можливих заходів до усунення перешкод, а якщо це неможливо, попередити про них ін. учасників дорожнього руху, повідомити уповноважений підрозділ Національної поліції, власника дороги або уповноважений ним орган. Водії зобов'язані бути особливо уважними до таких категорій учасників дорожнього руху, як велосипедисти, особи, які рухаються в кріслах колісних, та пішоходи. Усі учасники дорожнього руху повинні бути особливо обережними до дітей, людей похилого віку та осіб з явними ознаками інвалідності [11]. Так, основними термінами та визначеннями ПДР є:

Автомостраль – автомобільна дорога, що: спеціально побудована і призначена для руху транспортних засобів, не призначена для в'їзду на прилеглу територію або виїзду з неї; має для кожного напрямку руху окремі проїзні частини, відокремлені одна від іншої розділювальною смугою; не перетинає на одному рівні інші дороги, залізничні і трамвайні колії, пішохідні і велосипедні доріжки, шляхи проходу тварин, має огороження на узбіччях і розділювальній смузі та обгороджена сіткою; позначена **дорожнім знаком 5.1**.

Автомобільна дорога, вулиця (дорога) – частина території, зокрема в населеному пункті, з усіма розташованими на ній спорудами (мостами, шляхопроводами, естакадами, надземними і підземними пішохідними переходами) та засобами організації дорожнього руху, призначена для руху транспортних засобів і пішоходів та обмежена по ширині зовнішнім краєм тротуарів чи краєм смуги відводу. Цей термін включає також спеціально побудовані тимчасові дороги, крім довільно накатаних доріг (колій).

Автомобільні дороги державного значення – автомобільні дороги загального користування, до яких належать міжнародні, національні та регіональні

автомобільні дороги, які позначені відповідними дорожніми знаками [11].

Безпечна дистанція – відстань до транспортного засобу, що рухається попереду по тій самій смузі, яка у разі його раптового гальмування або зупинки дасть можливість водієві транспортного засобу, що рухається позаду, запобігти зіткненню без здійснення будь-якого маневру. **Безпечний інтервал** – відстань між боковими частинами транспортних засобів, що рухаються, або між ними та іншими об'єктами, за якої гарантована безпека дорожнього руху [11].

Безпечна швидкість – швидкість, за якої водій має змогу безпечно керувати транспортним засобом та контролювати його рух у конкретних дорожніх умовах [11].

Буксирування – переміщення одним транспортним засобом ін. транспортного засобу, яке не належить до експлуатації автопоїздів (транспортних составів) на жорсткому чи гнучкому зчепленні або способом часткового навантаження на платформу чи на спеціальне опорне пристосування (Рис. 1, 2) [11].

Вантажний автомобіль – автомобіль, який за своєю конструкцією та обладнанням призначений для перевезення вантажів (Рис. 3, 4) [11].

Видимість у напрямку руху – максимальна відстань, на якій з місця водія можна чітко розпізнати межі елементів дороги та розміщення учасників руху, що дає змогу водієві орієнтуватися під час керування транспортним засобом, зокрема для вибору безпечної швидкості та здійснення безпечного маневру.

Вимушена зупинка – припинення руху транспортного засобу через його технічну несправність чи небезпеку, яка спричинена вантажем, який перевозиться, станом учасника дорожнього руху, появою перешкоди для руху.

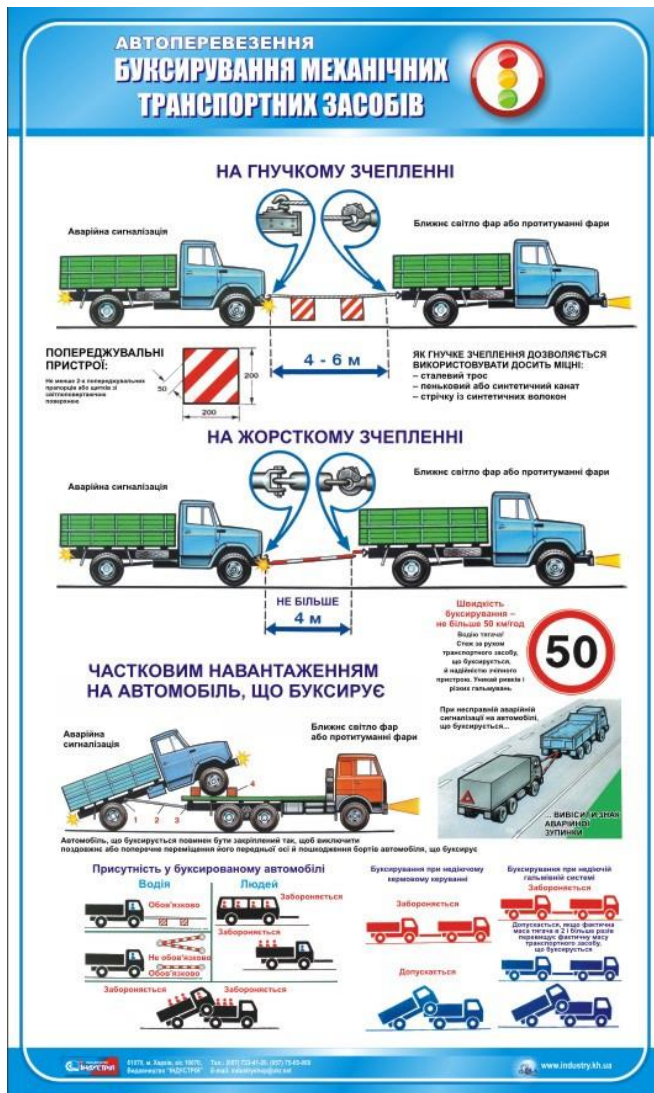

Рис. 1. Стенд «Автоперевезення. Буксирування механічних транспортних засобів» [14]

Рис. 2. Стенд «Охорона праці на автотранспорті. Буксирування автомобіля» [13]

Випередження – рух транспортного засобу із швидкістю, що перевищує швидкість попутного транспортного засобу, що рухається поряд по суміжній смузі. **Власник транспортного засобу** – фізична або юридична особа, яка володіє майновими правами на транспортний засіб, що підтверджується відповідними документами. **Водій** – особа, яка керує транспортним засобом і має посвідчення водія (посвідчення тракториста-машиніста, тимчасовий дозвіл на право керування транспортним засобом, тимчасовий талон на право керування транспортним засобом) відповідної категорії. Водієм також є особа, яка навчає керуванню транспортним засобом, перебуваючи безпосередньо в транспортному засобі [11].

Головна дорога – дорога з покриттям відносно ґрунтової або та, що позначається **знаками 1.22, 1.23.1-1.23.4 і 2.3**. Найвність на другорядній дорозі покриття безпосередньо перед перехрестям не прирівнює її за значенням до перехрещуваної [11].

Дати дорогу – вимога до учасника дорожнього руху не продовжувати або не відновлювати рух, не здійснювати будь-яких маневрів (за винятком вимоги звільнити займану смугу руху), якщо це може примусити інших учасників дорожнього руху, які мають перевагу, змінити напрямок руху або швидкість.

Дозволена максимальна маса – маса спорядженого транспортного засобу з вантажем, водієм і пасажирами, що встановлена технічною характеристикою транспортного засобу як максимально допустима. **Дозволена максимальна маса автопоїзда** – це сума дозволеної максимально допустимої маси кожного транспортного засобу, що входить до складу автопоїзда [11].

Дорожньо-транспортна пригода – подія, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або поранені люди чи завдані матеріальні збитки (Рис. 5) [11].

АВАРІЇ НА ТРАНСПОРТІ
ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНА ПРИГОДА

ДТП – подія, що виникла у процесі руху по дорозі транспортного засобу та за його участі, за якої загинули чи поранені люди, пошкоджені транспортні засоби, вантаж, споруди.

УЧАСНИКАМ ДТП РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ

НА ДОРОЗІ

ВОДИЮ
КЕРУВАТИ АВТОМОБІЛЕМ ДО ОСТАНЬОГО, НАМАГАЮчись УНИЖИТИ ШВИДКІСТЬ

ПАСАЖИРУ
ПОЧАТИ НАДАВАТИ ДОПОМОГУ ПОСТРАДАВАЛИМ

ПІШОХОДУ
ЗГРУПОВАТИСЯ ЗАКРОКОВИМ РИЗОМ, СУВОРО, ПОРІВНЕМ Т.Д.

ВОДИЮ
ЯКЩО ЗАДІЯНІ ПІД ТІЛЮ, ВИЗВОЛІТИ ПОВІСЬ БЕЗПЕКИ І ВИБРАТИСЯ НАЗДІВНІЙ ЧЕРЕЗ ВІДНОС

ПАСАЖИРУ
ВИБРАТИСЯ НА БЕРЕГ, ВИКЛИКАТИ ШВИДУ ДОПОМОГУ ТА ДІС

ПАСАЖИРУ
ЯКЩО МАШИНА НА ПІДЪІВІ, ВИБРАТИСЯ НАЗДІВНІЙ ЧЕРЕЗ ВІДНОС

ВОДИЮ
ЯКЩО ЗАДІЯНІ ПІД ТІЛЮ, ВИЗВОЛІТИ ПОВІСЬ БЕЗПЕКИ І ВИБРАТИСЯ НАЗДІВНІЙ ЧЕРЕЗ ВІДНОС

ПАСАЖИРУ
ЯКЩО МАШИНА НА ПІДЪІВІ, ВИБРАТИСЯ НАЗДІВНІЙ ЧЕРЕЗ ВІДНОС

ПІШОХОДУ
РІГУВАТИ ТИХ, ХТО НЕ ВМІЄ ПЛАВАТИ

ВОДИЮ
ПІД ЧАС ЗАПОРЕННЯ У ВОДІ ВІДКРИТИ ПОВІСЬ БЕЗПЕКИ ТА ЗАКРИТИ ЗАПОРЕННЯ

ПАСАЖИРУ
ПІД ЧАС ЗАПОРЕННЯ У ВОДІ ЗАКРИТИ ЗАПОРЕННЯ

ПІШОХОДУ
У РАЗІ НЕОБХОДНОСТІ ВИБИТИ СКОЛО

ВОДИЮ
ПІД ЧАС ЗАПОРЕННЯ У ВОДІ ВІДКРИТИ ПОВІСЬ БЕЗПЕКИ ТА ЗАКРИТИ ЗАПОРЕННЯ

ПАСАЖИРУ
ПІД ЧАС ЗАПОРЕННЯ У ВОДІ ЗАКРИТИ ЗАПОРЕННЯ

ПІШОХОДУ
У РАЗІ НЕОБХОДНОСТІ ВИБИТИ СКОЛО

ВОДИЮ
ПІД ЧАС ЗАПОРЕННЯ У ВОДІ ВІДКРИТИ ПОВІСЬ БЕЗПЕКИ ТА ЗАКРИТИ ЗАПОРЕННЯ

ПАСАЖИРУ
ПІД ЧАС ЗАПОРЕННЯ У ВОДІ ЗАКРИТИ ЗАПОРЕННЯ

ПІШОХОДУ
У РАЗІ НЕОБХОДНОСТІ ВИБИТИ СКОЛО

З МЕТОЮ ЗАПОБІГАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМ ПРИГОДАМ УЧАСНИКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ПОВИННІ:

ВОДИЙ

- ПЕРЕД ВІДЪІВІМ ПЕРЕВІРИТИ, А В ДОРІЗІ ЗАВЕЗПЕЧИТИ СПРАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ СТАН АВТОМОБІЛЯ;
- ПІД ЧАС РУХУ БІТИ ПРИСВІТЛЕНИ РЕМЕНЕМ БЕЗПЕКИ;
- НЕ ПЕРЕВОЗИТИ ПАСАЖИРІВ, НЕ ПРИСВІТЛУТИ РЕМЕНЕМ БЕЗПЕКИ;
- УВАЖНО ОЦІНЮВАТИ СИТУАЦІЮ НА ДОРІЗІ ТА ВКЛЮЧАТИ, ЯК МОЖУТЬ ПОВЕСТИ СЕБЕ ІНШІ ВОДИ ТА ПІШОХІДИ.

ПАСАЖИР

- БІТИ ПРИСВІТЛЕНИ РЕМЕНЕМ БЕЗПЕКИ;
- СЕДАТИ ЧИ ВИХОДИТИ З ВОКУ ТРОТУАРУ ЧИ ІЗДАКА ПОСЯ ПОВНІСЬ ЗУПИНКИ АВТОМОБІЛЯ;
- НЕ ВІДКРИВАТИ ДВЕРІ ЧИ ВЕРТІВАТИ АВТОМОБІЛЕМ;
- НЕ ВІДКРИВАТИ ДВЕРІ ПІД ЧАС РУХУ АВТОМОБІЛЯ.

ПІШОХІД

- РУХАТИСЯ ПО ТРОТУАРУ, ПІШОХІДНІЙ ДОРІЗЦІ, А У РАЗІ ЇХ ВІДСУТНОСТІ, ПО УЗВІЧЧЮ;
- ПІДА НАСЛІДКИМ ПІТКАМИ ІНІЙ НАДІЗУТИ РУХУ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ;
- ПЕРЕХОДИТИ ПРІОЖДУ ЧАСТИНУ ПО ПІШОХІДНІЙ ПЕРЕХОДЦІ;
- НА ПРІОЖДУ ЧАСТИН НЕ ЗАТРИМУВАТИСЯ БЕЗ НЕОБХОДНОСТІ;
- ОНОВАТИ МАШИНИ ТРАНСПОРТНІ ЗАСОБИ НА ПОСАДКОВИХ ПЛОЩАДКАХ.

ЕЛЕМЕНТИ БЕЗПЕКИ АВТОМОБІЛЯ

ЕЛЕМЕНТИ ТА ДЕТАЛІ АКТИВНОЇ БЕЗПЕКИ

- ЯКІСТЬ ОГЛЯДУ ДОРІЗКИ
- КЕРМОВЕ УПРАВЛІННЯ
- ОСВІТЛЮВАЛЬНІ ТА СИГНАЛЬНІ ПРИЛАДИ
- ГАЛЬМА
- ШИНИ

ЗАСОБИ Й ЕЛЕМЕНТИ ПАСИВНОЇ БЕЗПЕКИ

- РЕМЕНІ БЕЗПЕКИ
- ПОДУШКА БЕЗПЕКИ
- ВОГНЕГАСНИК
- АПТЕЧКА
- МІЦНІСТЬ КОНСТРУКЦІ АВТОМОБІЛЯ

НАЙПОШИРЕНІШІ ВИДИ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД

НАЗД НА ПІШОХІДА

НАЗД НА ТВАРИНУ

НАЗД НА ТРАНСПОРТ, ВОДІ СТОПІВ

НАЗД НА ПЕРЕПОНУ

ЗІТКНЕННЯ

ПЕРЕКИДАННЯ

Індустрія 61076, м. Харків, вул. 10073, Тел.: (053) 724-91-26, (051) 75-65-268
Відділення "ІНДУСТРИЯ" E-mail: industry@kh.ua

www.industry.kh.ua

Рис. 5. Стенд «Аварії на транспорті. Дорожньо-транспортна пригода» [14]

Дорожні умови – сукупність факторів, що характеризують (з урахуванням пори року, періоду доби, атмосферних явищ, освітленості дороги) видимість у напрямку руху, стан поверхні проїзної частини (чистота, рівність, шорсткість, зчеплення), а також її ширину, величину похилів на спусках і підйомах, віражів і заокруглень, наявність тротуарів або узбіч, засобів організації дорожнього руху та їх стан. **Дорожня обстановка** – сукупність факторів, що характеризуються дорожніми умовами, наявністю перешкод на певній ділянці дороги, інтенсивністю і рівнем організації дорожнього руху (наявність та стан дорожньої розмітки, дорожніх знаків, дорожнього обладнання, світлофорів), які повинен ураховувати водій під час вибору швидкості, смуги руху та прийомів керування транспортним засобом (Рис. 6, 7).

КЕРУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ В СКЛАДНИХ УМОВАХ
ШВИДКІСТЬ І ВИДИМІСТЬ. ЗАСТРЯВАННЯ

СКЛАДОВІ ЗУПИНКОВИЙ ШЛЯХУ

Опосередоване сповільнення довжини зупинкового шляху

Зупинковий шлях

Висока температура повітря при високій швидкості довжини зупинкового шляху

Висока температура повітря при високій швидкості довжини зупинкового шляху

ДІЇ ПРИ ВТРАТІ АВТОМОБІЛЕМ РУХОМОСТІ

РОЗГОЙДУВАННЯ

Попереминним перемиканням передньої і задньої передачі виводить машину з буксування

НЕ ДОПУСКАТИ ТРИВАЛОГО БУКСУВАННЯ

СПОСОБИ ВИДАЛЕННЯ З ПЕРЕДЗУ АВТОМОБІЛЯ, ЩО ЗАСТРЯВ

ВИШТОКУВАННЯ

БУКСИРМ

ПОСАДКА ЗА КЕРМОМ

ВИДРЕГУЛОВАНО ДЗЕРКАЛО ЗАДНЬОГО ВИДУ

www.industry.kh.ua

Рис. 6. Стенд «Водіння автомобілем в складних умовах. Швидкість і видимість. Застрявання» [14]

КЕРУВАННЯ АВТОМОБІЛЕМ В СКЛАДНИХ УМОВАХ
ОЖЕЛЕДЬ. СЛИЗЬКА ДОРОГА

В ОЖЕЛЕДЬ ДОТРИМУЙ ЗБІЛЬШЕНУ ДИСТАНЦІЮ

Швидкість, км/год	20	30	40	50	60	70	80
Дистанція в нормальних умовах, м	10	15	20	25	30	35	40
Дистанція в ожеледь, м	40	60	80	100	120	140	160

СПОСОБИ ЕКСТРЕМНОГО ГАЛЬМУВАННЯ НА СЛИЗЬКІЙ ДОРОЗІ

«ГАЛЬМО З ГАЗОМ»

ПЕРЕРИВИСТИЙ

СТУПІЧАСТИЙ

ПРАВИЛЬНО

НЕПРАВИЛЬНО

ВИВЕДЕННЯ ІЗ ЗАМЕТУ (I-IV)

www.industry.kh.ua

Рис. 7. Стенд «Керування автомобілем. Ожеледь. Слизька дорога»

Залізничний переїзд – перехрещення дороги із залізничними коліями на одному рівні (Рис. 8). **Естакада** – інженерна споруда для руху транспортних засобів та (або) пішоходів, підняття однієї дороги над ін. у місці їх перетину, а також для створення дороги на певній висоті, яка не має з’їздів на іншу дорогу.

Обмежена оглядовість – видимість дороги в напрямку руху, яка обмежена геометричними параметрами дороги, придорожніми інженерними спорудами, насадженнями та іншими об’єктами, а також транспортними засобами. **Оглядовість** – об’єктивна можливість бачити дорожню обстановку з місця водія. **Недостатня видимість** – видимість дороги в напрямку руху менше 300 м у сутінках, в умовах туману, дощу, снігопаду тощо (Рис. 9) [11].

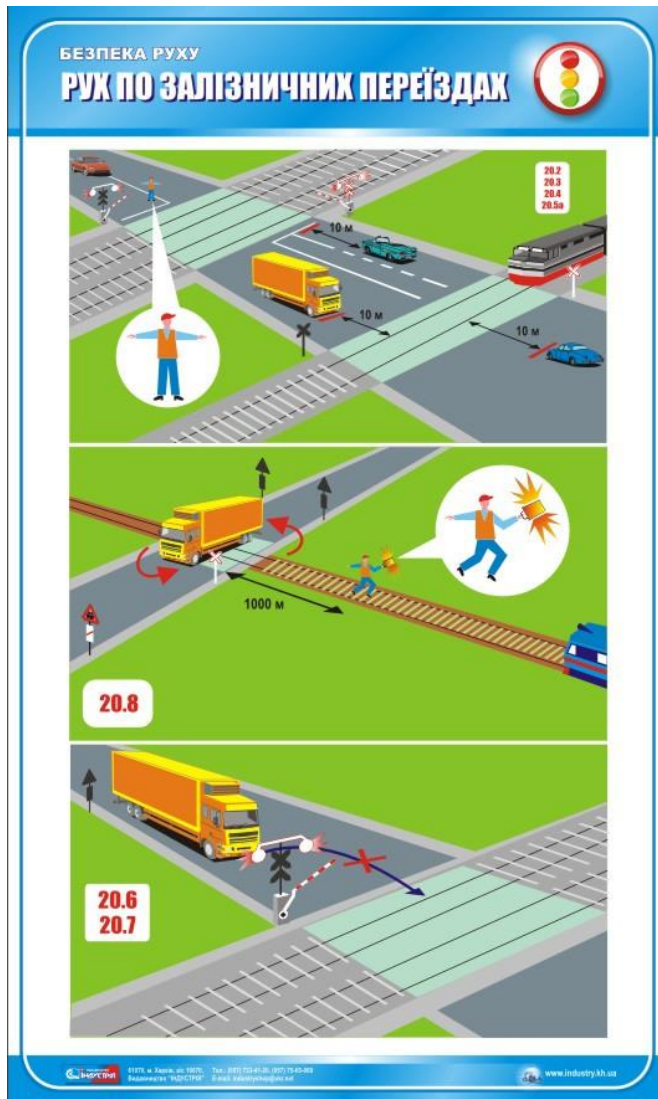

Рис. 8. Стенд «Безпека руху. Рух по залізничних переїздах» [14]

Рис. 9. Стенд «Керування автомобіля в складних умовах. Обмежена видимість. Повороти» [14]

Механічний транспортний засіб – транспортний засіб, що приводиться в рух з допомогою двигуна. Цей термін поширюється на трактори, самохідні машини і механізми, а також тролейбуси та транспортні засоби з електродвигуном потужністю понад 3 кВт [11].

Обгін – випередження одного або кількох транспортних засобів, пов’язане з виїздом на смугу зустрічного руху (Рис. 10). **Перехрестя** – місце перехрещення, прилягання або розгалуження доріг на одному рівні, межею якого є уявні лінії між початком заокруглень країв проїзної частини кожної з доріг. Не вважається перехрестям місце прилягання до дороги виїзду з прилеглої території (Рис. 11). **Перевага** – право на першочерговий рух стосовно інших учасників дорожнього руху [11].

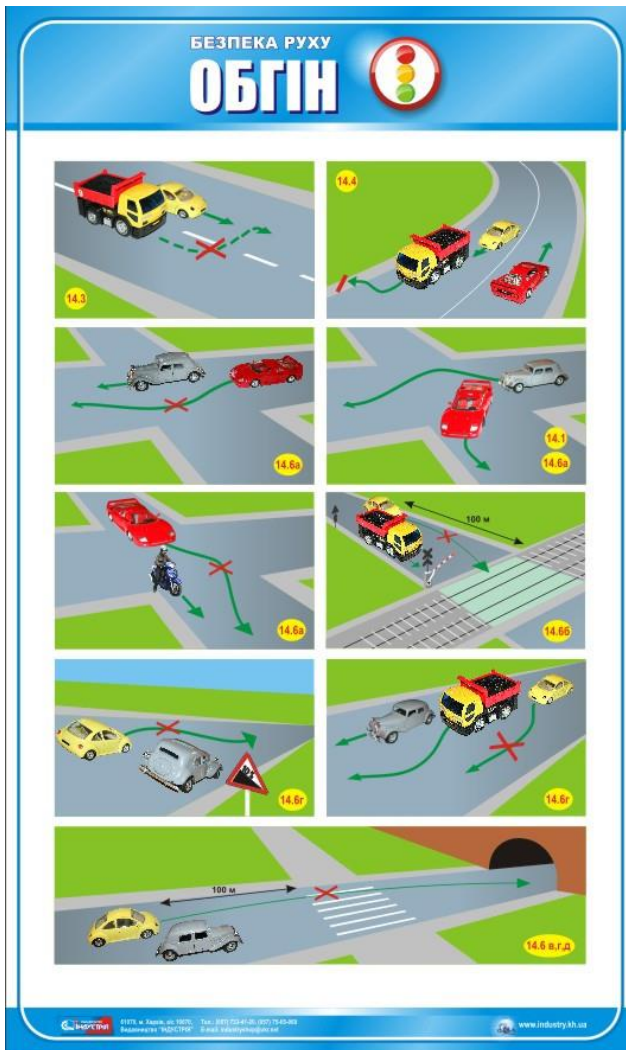

Рис. 10. Стенд «Безпека руху. Обгін» [14]

Рис. 11. Стенд «Безпека руху. Проїзд перехресть» [14]

Небезпека для руху – зміна дорожньої обстановки (у тому числі поява рухомого об’єкта, який наближається до смуги руху транспортного засобу чи перетинає її) або технічного стану транспортного засобу, яка загрожує безпеці дорожнього руху і змушує водія негайно зменшити швидкість або зупинитися.

Сільськогосподарська техніка – трактори, самохідні шасі, самохідні сільськогосподарські, дорожньо-будівельні, меліоративні машини та ін. механізми. **Транспортний засіб** – пристрій, призначений для перевезення людей і (або) вантажу, а також встановленого на ньому спеціального обладнання чи механізмів (Рис. 12, 13) [11].

**БЕЗОПАСНОСТЬ ДВИЖЕНИЯ
ТЕХНИЧЕСКОЕ СОСТОЯНИЕ
ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ И ИХ ОСНАЩЕНИЕ**

31.4.1. а), б) ЗАПРЕЩАЕТСЯ ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ЕСЛИ ПРИ СКОРОСТИ НА КАЧАЛО ТОРМОЖЕНИЯ 40 км/ч ТОРМОЗНОЙ ПУТЬ ЛЕГКОВОГО АВТОМОБИЛЯ ПРЕВЫШАЕТ 14,7 м

31.4.5. г) ШИНА АВТОМОБИЛЯ В РАЗРЕЗЕ:

31.4.1. б) ДИАГНОСТИКА ТОРМОЗНОЙ СИСТЕМЫ ВКЛЮЧАЕТ В СЕБЯ ПРОВЕРКУ:

31.4.1. б) ЗАПРЕЩЕНА ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ЕСЛИ СУММАРНЫЙ ЛЮФТ В РУЛЕВОМ УПРАВЛЕНИИ ПРЕВЫШАЕТ СЛЕДУЮЩИЕ ЗНАЧЕНИЯ:

31.4.7. а) ЗАПРЕЩЕНА ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ЕСЛИ ОТСУТСТВУЮТ:

31.6. г) ЗАПРЕЩЕНО ДАЛЬНЕЙШЕЕ ДВИЖЕНИЕ, ЕСЛИ ПОВРЕЖДЕН:

31.4.5. а) ЗАПРЕЩЕНА ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ЕСЛИ ОСТАТОЧНАЯ ВЫСОТА ПРОТЕКТОРА ПРЕВЫШАЕТ:

31.4.6. г) ЗАПРЕЩЕНА ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ЕСЛИ РАЗРУШЕН КОРЕННОЙ ЛИСТ ИЛИ ЦЕНТРАЛЬНЫЙ БОЛТ РЕСОРСЫ

31.4.6. а), б), в) ЗАПРЕЩЕНА ЭКСПЛУАТАЦИЯ, ЕСЛИ НЕКРАСЫВАЯ:

www.industry.kh.ua

Рис. 12. Стенд «Безпека руху. Технічний стан транспортних засобів та їх оснащення» [14]

**ПЕРЕВЕЗЕННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ ВАНТАЖІВ
МАРКУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ
І ТРАНСПОРТНОГО ОБЛАДНАННЯ**

ТРАНСПОРТНА ОДИНИЦЯ, ЩО ПЕРЕВОЗИТЬ ТІВРДУ НЕВІСКОЧУ РЕЧОВИМУ НАВАЛОМ

ТРАНСПОРТНА ОДИНИЦЯ З ЗНИЖЕНИМ КУЗОВОМ (КОНТЕЙНЕРИ), ЩО ПЕРЕВОЗИТЬ ТІВРДУ НЕВІСКОЧУ РЕЧОВИМУ НАВАЛОМ

ТРАНСПОРТНА ОДИНИЦЯ, В КУЗОВІ ЯКОЇ ТІВРДА НЕВІСКОЧУ РЕЧОВИМУ ПЕРЕВОЗИТЬСЯ НАВАЛОМ

ТРАНСПОРТНА ОДИНИЦЯ-БАТАРЕЙ

ТРАНСПОРТНА ОДИНИЦЯ ІЗ ТРАНСЕКЦІОННОЮ ЦИСТЕРНОЮ

Інформаційні таблиці встановлюються на кожну відсіку цистерни

Інформаційні таблиці на бічних сторонах не обов'язкові, якщо на транспортній одиниці, крім речовин із номерами 1202, 1203, 1223, 1268 або 1863, не перевозяться жодна інша небезпечна речовина, а спереду й позаду встановлено інформаційні таблиці з ідентифікаційними номерами для речовини, що перевозиться, з найнижчою температурою спалюху.

Інформаційні таблиці НЕ ПОВИННІ: обслуговувати кожну відсіку; заступати реєстраційні знаки; заступати зовнішні світлові прилади; висупати за габарити транспортного засобу

www.industry.kh.ua

Рис. 13 Стенд «Маркування транспортних засобів і транспортного обладнання» [13]

Висновки. Отже, процес вивчення учнями 11 класу основних положень, термінів та визначень ПДР має бути нерозривно пов'язаним з профільним навчанням «Технологій» за спеціалізацією «Агровиробництво», оскільки забезпечення безпеки дорожнього руху в сільському господарстві є однією з найважливіших умов підвищення ефективності даної галузі виробництва. **Перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження** пов'язані з розробкою та вдосконаленням методичного забезпечення вивчення старшокласниками матеріалу з класифікації засобів регулювання дорожнього руху та значень сигналів світлофора й регулювальника в агровиробництві.

Список літератури

1. Бабій М.В. Ключові проблеми безпеки дорожнього руху в Україні // Бабій М.В., Кучвара І.М. / Безпека дорожнього руху: правові та організаційні аспекти: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 17 листопада 2017 року). – Кривий Ріг, 2017. – С. 14-16.
2. Давидов А.П. Методика викладання Правил дорожнього руху. Дорожні знаки. Посібник для викладачів професійно технічних училищ, які здійснюють навчання учнів правилам дорожнього руху за професією «Водій автомобіля», категорії «С». – Одеса : ВПТУ АТ, 2014. – 128 с.
3. Закон України «Про дорожній рух» від 28.01.1993 р. № 3353-ХІІ (в редакції від 16.05.2020 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12>.
4. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 р. № № 5081-VI (в редакції від 16.01.2020 р.) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>.
5. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Правила дорожнього руху» для студентів за напрямом підготовки 6.070106 «Автомобільний транспорт» / укладач Р.М. Марчук. – Рівне : НУВГП, 2016. – 50 с.
6. Лях М.А., Дем'янюк О.С., Бешун О.А. Основи керування автомобілем та безпека дорожнього руху : Навч. посібник: для ВНЗ – К.: ВІКНУ, 2011 – 368 с.
7. Мандрик Є.В. Методика проведення практичних занять з правил дорожнього руху з навчальної дисципліни «Автомобільна підготовка та експлуатація автомобільної техніки» / Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні та психологічні науки. – № 2(67), 2013 – С. 98-108.

8. Методична розробка уроків з предмету: «Правила дорожнього руху» / Укладач – Сидоренко Р.І. – Чернігів : Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Чернігівській області, 2019. – 59 с.

9. Навчальна програма закладів загальної середньої освіти «Технології 10-11 класи. Профільний рівень. Спеціалізація «Агровиробництво». – МОН України, 2017. – 40 с.

10. Панченко А.І., Волошина А.А. Методи навчання правилам дорожнього руху та основам безпеки дорожнього руху / Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Випуск 22 / Збірник науково-методичних праць/ Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. – Мелітополь, 2019. – С. 93-98.

11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Правила дорожнього руху» № 1306 від 10.10.2001 (в редакції від 20.05.2020 р.)/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF#n16>.

12. Сопіга, Віктор Борисович. Підготовка майбутніх учителів загальнотехнічних дисциплін до навчання автосправи старшокласників загальноосвітньої школи : Дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Віктор Борисович Сопіга. – Тернопільській національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2015. – 237 с.

13. Стенди для підприємств. Автомобільний транспорт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://industry.kh.ua/g16745005-stendi-avtomobilnij-transport> – Дата звернення: 10.04.2020. – Назва з екрана.

14. Стенди для підприємств. Безпека руху [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://industry.kh.ua/g16745022-stendi-bezpeka-ruhu> – Дата звернення: 11.04.2020. – Назва з екрана.

15. Степанов О.В. Сучасні причини виникнення проблем безпеки дорожнього руху / О.В. Степанов // Вісник ХНАДУ. – 2015. – Вип. 68. – С. 118-122.

16. Тимовський О.А. Правила дорожнього руху в малюнках / О.А. Тимовський, Н.О. Тимовська, Ю.О. Тимовська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 128 с.

17. Тимовський О.А. Дорожні знаки для юних пішоходів / О.А. Тимовський, Н.О. Тимовська, Ю.О. Тимовська. – К. : Основа, 2013. – 24 с.